

ГЛАВА III

ЗАСЕЛВАНЕ НА СЛАВЯНИТЪ НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВЪ

Преселване на славянитъ презъ III—IV вѣкове. — Римско господство въ Дакия и сблъскване на славяни съ римляни. — Първи следи отъ славянска колонизация на полуострова. — Хуни, готи, българи. — Императоръ Юстинианъ (527—565). — Словени и анти въ Дакия презъ VI и VII вѣкове. — Авари. — Падане на аварското и византийското царства и воинствено движение на славянскитъ племена чакъ до Пелопонесъ.

Новъ редъ на работитъ се започналъ на Балканския полуостровъ поради преселването тамъ на славянитъ. Когато всемирната римска монархия отслабнала, почнала да отпада и изнемогвала, тогава съседнитъ народи, като нахълтали въ севернитъ ѝ предѣли, турили край на римското владичество, проникнали до брѣговетъ на Срѣдиземно море и се настанили въ провинциитъ на империята. Германцитъ заели двата западни полуострова, а славянитъ покрили съ селищата си източния полуостровъ отъ Дунава до Спарта. Ала въ Испания, Галия и Италия германцитъ се смѣсили съ туземцитъ, или били покорени отъ други народи, ето защо въ тия страни германскиятъ елементъ следъ време изчезналъ. Славянитъ, напротивъ, и сега заематъ голѣмъ дѣлъ отъ Балканския полуостровъ, на който тѣ, подъ домашно или чуждо владичество, до такава степенъ се задържали, като че обитавали на него хиляди години.

По въпроса кога и какъ се заселили славянитъ на Балканския полуостровъ, отъ ученитъ сж били изказани различни мнения, па и до сега тоя важенъ въпросъ не е дотолкова изясненъ, щото по-нататъшното му разследване да може да се смѣта излишно. Издирвачитъ сж поставяли това събитие въ епохата на великото преселение на народитъ, ограничавайки продължителността му въ твърде малко години. Отъ мненията по тоя предметъ ние тукъ ще посочимъ три.

Полскиятъ историкъ Суровецки билъ на мнение, че славянитъ се приближили къмъ долния Дунавъ само следъ падането на хунитъ и при това твърдѣлъ, че преминаването имъ на дѣсния брѣгъ на тая рѣка се извършило не по-рано отъ последната четвъртъ на V вѣкъ. Сжщия възгледъ сподѣлялъ и Шафарикъ; споредъ неговитъ думи, мирното и спокойно преселване на славянски семейства, както и закрепването имъ по пустиннитъ равнини на дветъ Мизии се започнало отъ края на V вѣкъ и се продължило презъ цѣлия VI вѣкъ. Начало на тия преселения турило нашествието на азиатскитъ племена¹. Хърватскиятъ издирвачъ д-ръ Ф. Рачки² отнася появата на славянитъ край Дунава къмъ времето на хунското господство. Рускиятъ писателъ Гилфердингъ мисли, че славянитъ сж извършили две преминавания: изпърво нѣкои славяни тръгнали следъ готитъ, когато тия подирнитъ, бѣгайки отъ хунитъ (около 375 год.), преминали презъ Дунава; следъ това нападенията на Атила посочили на славянитъ пѣтя за Византия³.